

Novi koronavirus (COVID-19)

08 MART 2020.

Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji je 31. decembra/prosinca 2019. godine prijavljeno grupiranje ljudi oboljelih od upale pluća nepoznatog uzroka u gradu Wuhan, provincija Hubei u Kini. Pacijenti su pokazivali simptome povišene tjelesne temperature, otežanog disanja, a bolest je dijagnosticirana kao virusna upala pluća. Identificiran je novi koronavirus (COVID-19) koji prije nije izazivao bolest kod ljudi.

Koronavirusi su velika obitelj virusa, od kojih neki mogu uzrokovati bolest kod ljudi, a drugi cirkuliraju među životinjama, uključujući

deve, mačke i šišmiše. Rijetko koronavirusi koji cirkuliraju među životinjama mogu evoluirati i izazvati infekciju kod ljudi, kao što se dogodilo s MERS-om (Middle East respiratory syndrome) i SARS-om (Teški akutni respiratorni sindrom).

Nakon toga, započela je epidemija koja je zahvatila i druge dijelove Kine, a identificiraju se i slučajevi izvan Kine, u nekoliko zemalja Azije, ali i u Australiji, Evropi i Sjevernoj Americi. Prvi slučajevi u Evropi potvrđeni su u Francuskoj 24. januara 2020. godine. Situacija se mijenja svakodnevno, a više možete saznati na ovom [LINKU](#) Svjetske zdravstvene organizacije (SZO).

Generalni direktor SZO je 30. januara 2020. godine proglasio epidemiju novog koronavirusa vanrednim javnozdravstvenim događajem od međunarodnog značaja. Dan poslije, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, formiran je Krizni štab/stožer Federalnog ministarstva zdravstva za poduzimanje mjera zaštite stanovništva od novog koronavirusa (COVID-19), a potom i krizni štabovi kantonalnih ministarstava zdravstva.

Federalno ministarstvo zdravstva u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo FBiH te kantonalnim ministarstvima zdravstva i zavodima za javno zdravstvo, kao i Graničnom policijom BiH i Federalnom upravom za inspekcijske poslove i Ministarstvom civilnih poslova BiH intenzivno koordinira i provodi mjere u cilju ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom, a u skladu s preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.

Nadležne institucije u Federaciji BiH su u stalnom kontaktu u cilju provođenja pojačanog epidemiološkog nadzora, te se prate preporuke Svjetske zdravstvene organizacije.

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U FEDERACIJI BiH - 07.03.2020. GODINE

Na području Federacije Bosne i Hercegovine do sada nije registriran slučaj bolesti izazvan novim koronavirusom (COVID-19).

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja mogućih slučajeva COVID-19.

To podrazumijeva „ulazni screening“ za putnike koji dolaze sa područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana u smislu da putnici ispunjavaju sanitarni upitnik, te se podaci o ulascima dostavljaju nadležnim zdravstvenim institucijama, a putnicima daju preporuke i broj telefona koji trebaju kontaktirati u slučaju pojave simptoma bolesti. Strani i bh. državljani sa stalnim ili privremenim boravkom u Federaciji BiH, a koji se vraćaju s područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana se u saradnji sa nadležnim inspekcijским organima stavljaju pod zdravstveni nadzor (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana). Trenutno je na području FBiH 248 osoba pod zdravstvenim, odnosno epidemiološkim nadzorom.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, telefonom se obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima objavljuju mjere lične prevencije.

PREPORUKE ZA STANOVNIŠTVO

Najčitanije novosti

- Usvojena tri zakona iz oblasti zdravstva
- Počasno zvanje primarijus za zdravstvene radnike
- Posjeta Hercegovačko-neretvanskom i Zapadnohercegovačkom kantonu
- Nabavka prvog PET/CT aparata u BiH
- Javni konkurs za raspodjelu sredstava ostvarenog prometa Lutrije Bosne i Hercegovine u 2013. godini

Pazite na svoje i zdravlje ljudi oko vas tako što ćete se pridržavati slijedećeg:

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola (min.69%)

Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Održavati socijalnu distancu

Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu.

Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate prekriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štitite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U SVIJETU - 06.03.2020.

Potvrđenih broj oboljelih od COVID-19 bolesti u svijetu 101.927, broj smrtnih slučajeva 3.486 (izvor Svjetska zdravstvena organizacija). Od toga u Kini 80.813 (3.073 smrtnih slučajeva).

Broj oboljelih u Europskoj regiji: Italija (4636), Francuska (613), Njemačka (639), Španija (374), Ujedinjeno Kraljevstvo (167), Švicarska (209), Norveška (113), Austrija (66), Holandija (128), Švedska (137), Izrael (19), Hrvatska (11), Island (45), San Marino (24), Belgija (109), Finska (19), Grčka (32), Danska (23), Azerbejdžan (9), Češka Republika (12), Gruzija (9), Rumunija (7), Rusija (7), Portugal (13), Andora (1), Armenija (1), Bjelorusija (6), Mađarska (5), Estonija (10), BiH (3), Irska (18), Latvija (1), Litvanija (1), Luksemburg (2), Monako (1), Sjeverna Makedonija (3), Poljska (5), Ukrajina (1), Slovenija (9), Lihtenštajn (1), Srbija (1), Slovačka (1).

Od ostalih zemalja svijeta ističemo Južnu Koreju sa 6.767 oboljelih, Iran (3.513) i Japan (408). Detaljnije po zemljama možete pronaći na linku Svjetske zdravstvene organizacije OVDJE

MULTIMEDIJA

Kako se prenosi koronavirus (COVID-19) (video)

Opće preporuke za stanovništvo (COVID-19) (poster)

Pranje ruku (poster)

Zaštitite sebe i druge (poster)

NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI SA PREPORUKAMA

VIŠE INFORMACIJA ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE I STANOVNIŠTVO (ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FBIH)

UPUTSTVO ZA REGULIRANJE PRIVREMENE SPRIJEČNOSTI ZA RAD

新型冠状病毒
(2019-nCoV)
旅客须知

Saopštenje od 05.03.2020.

Pojava prvih potvrđenih slučajeva bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19) na području Bosne i Hercegovine nije neočekivana, te u narednom periodu možemo očekivati još slučajeva.

Na području Federacije Bosne i Hercegovine do sada nije registriran slučaj bolesti izazvan novim koronavirusom (COVID-19).

Već duže od mjesec dana se na području Federacije BiH kroz krizne štabove Federalnog i kantonalnih ministarstava zdravstva i u saradnji sa zdravstvenim ustanovama intenzivno provode potrebne aktivnosti i poduzimaju mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, u cilju ranog otkrivanja slučajeva oboljenja COVID-19.

Aktivno se prati situacija, epidemiološke službe su u stalnom kontaktu i na terenu u cilju provođenja ovih mjera. Trenutno su na području Federacije BiH 253 osoba u cilju predostrožnosti pod zdravstvenim, odnosno epidemiološkim nadzorom (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana).

Od iznimne je važnosti da se svi građani ponašaju odgovorno i pridržavaju najefikasnijih mjera kojima mogu zaštititi sebe i druge od respiratornih infekcija, uključujući novi koronavirus COVID-19.

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola (min.69%)

Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu.

Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate pokriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štitite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, prvo se telefonom obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima na svim svojim platformama što češće objavljuju mjere lične prevencije.

Saopštenje od 04.03.2020.

U Sarajevu je danas održan sastanak kriznih štabova Federalnog i kantonalnih ministarstava zdravstva na kojem se govorilo o aktuelnoj epidemiološkoj situaciji i mjerama odgovora i nadzora u cilju ranog otkrivanja slučajeva oboljenja od novog koronavirusa COVID-19.

Na području Federacije Bosne i Hercegovine do sada nije registriran slučaj bolesti izazvan novim koronavirusom (COVID-19).

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja slučajeva COVID-19.

To podrazumijeva „ulazni screening“ za putnike koji dolaze sa područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana u smislu da putnici ispunjavaju sanitarni upitnik, te se podaci o ulascima dostavljaju nadležnim zdravstvenim institucijama, a putnicima daju preporuke i broj telefona koji trebaju kontaktirati u slučaju pojave simptoma bolesti. Strani i bh. državljani sa stalnim ili privremenim boravkom u Federaciji BiH, a koji se vraćaju s područja Kine, Italije, Južne Koreje i Irana se u saradnji sa nadležnim inspeksijskim organima i epidemiološkim službama stavljaju pod zdravstveni nadzor (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana). Trenutno je na području Federacije BiH 259 osoba u cilju predostrožnosti pod zdravstvenim, odnosno epidemiološkim nadzorom.

PREPORUKE ZA STANOVNIŠTVO

- Često i temeljito prati ruke sapunom i vodom (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi

alkohola (min.69%)

Zašto? Pranje ruku sapunom i vodom ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola uklanja viruse koji mogu biti na vašim rukama.

- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju i kišu.

Zašto? Kada neko kašlje ili kiše on izbacuje male kapljice koje mogu sadržavati virus. Ako ste preblizu možete udahnuti te kapljice uključujući COVID-19 virus ako je osoba koja kašlje zaražena.

- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta rukama

Zašto? Dohvaćamo brojne površine i rukama možemo pokupiti i viruse. Kontaminiranim rukama virus možemo prenijeti do očiju, nosa i usta odakle virus može ući u organizam i izazvati oboljenje.

- Pridržavati se respiratorne higijene

To znači da prilikom kašljanja ili kihanja trebate prekriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - nakon korištenja odmah baciti maramicu u kantu za otpatke i oprati ruke.

Zašto? Respiratorne kapljice šire virus. Pridržavajući se navedenog štite ljude oko sebe od virusa koji izazivaju prehladu, gripu i COVID-19.

Pratite preporuke koje izdaju nadležne zdravstvene institucije i ustanove na području Federacije BiH.

Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, a u posljednjih 14 dana ste boravili u Kini, Italiji, Južnoj Koreji ili Iranu ili bili u bliskom kontaktu s bolesnim osobama koje su došle iz ovih područja u posljednjih 14 dana, telefonom se obratite kantonalnom zavodu za javno zdravstvo kako biste dobili dalje instrukcije.

Obzirom da se situacija svakodnevno mijenja, tako će se u skladu s razvojem situacije mijenjati i mjere i preporuke.

Pozivamo medije da odgovorno izvještavaju o novom koronavirusu (COVID-19) i da u skladu s mogućnostima na svim svojim platformama objavljuju mjere lične prevencije.

Saopštenje od 24.02.2020.

Na području Federacije BiH do sada nije registriran nijedan sumnjiv ili pozitivan slučaj bolesti izazvane novim koronavirusom (COVID-19). Međutim, epidemiološka situacija u svijetu se jako brzo mijenja te se pojava COVID-19 može očekivati i u Federaciji, odnosno Bosni i Hercegovini.

U FBiH se u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), a po Naredbi Kriznog štaba Federalnog ministarstva zdravstva (FMZ) provode mjere pojačanog epidemiološkog nadzora na graničnim prijelazima, ali i unutar FBiH, s ciljem ranog otkrivanja potencijalnih slučajeva COVID-19, kako bi se kroz kontrolu osoba s kojima su bili u kontaktu poduzimale mjere za dalje sprječavanje širenja virusa.

To podrazumijeva „ulazni screening“ za putnike koji dolaze sa područja Kine u smislu da putnici ispunjavaju sanitarni upitnik, te se podaci o ulascima dostavljaju nadležnim zdravstvenim institucijama, a putnicima daju preporuke i broj telefona koji trebaju kontaktirati u slučaju pojave simptoma bolesti. Strani i bh. državljani sa stalnim ili privremenim boravkom u Federaciji BiH, a koji se vraćaju s područja Kine, se u saradnji sa nadležnim inspekcijским organima stavljaju pod zdravstveni nadzor (obavezno svakodnevno javljanje nadležnoj epidemiološkoj službi i samoizolacija kod kuće u periodu od 14 dana). U februaru je na području FBiH 26 osoba stavljeno pod zdravstveni nadzor, a obzirom da je za pojedine istekao inkubacijski period, trenutno je 10 osoba pod zdravstvenim nadzorom.

Odlukom Kriznog štaba FMZ od danas se iste mjere na granici, kao i unutar FBiH odnose i na putnike s područja Italije, Južne Koreje i Irana.

Pozivamo sve bh. i strane državljane koji imaju stalni ili privremeni boravak u FBiH, a koji su se unazad sedam dana vratili u BiH iz Italije, Južne Koreje i Irana da se putem telefona, bez obzira da li imaju simptome bolesti ili ne, jave svom nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo radi savjetovanja o daljnjem postupanju, te da ostanu u kućnoj samoizolaciji. U slučaju pojave simptoma respiratorne bolesti (povišena temperatura, kašalj, otežano disanje) trebaju telefonom odmah obavijestiti kantonalni zavod za javno zdravstvo ili hitnu pomoć.

Krizni štab FMZ u cilju sigurnosti učenika i nastavnika preporučuje otkazivanje ekskurzija i organiziranih školskih putovanja u Italiju.

Također, svim građanima se preporučuje izbjegavanje putovanja u Kinu, Italiju, Južnu Koreju i Iran.

Želimo istaknuti da je za adekvatan odgovor na pojavu novog koronavirusa u našoj zemlji potrebna maksimalna odgovornost, saradnja i zajedništvo kako zdravstvenih institucija i ustanova, tako i drugih javnih institucija na svim nivoima vlasti, medija, kao i svakog građanina pojedinačno.

S tim u vezi, podsjećamo na generalne preporuke za stanovništvo za smanjenje rizika od akutnih respiratornih i drugih infekcija (poput gripe) čija je sezona u toku, a koje se odnose i na smanjenje rizika od novog koronavirusa i kojih se treba pridržavati:

- Često prati ruke korištenjem vode i sapuna (najmanje 20 sekundi) ili sredstvima za čišćenje ruku na bazi alkohola.
- Prilikom kašljanja ili kihanja pokriti usta i nos unutarnjom stranom lakta ili jednokratnom maramicom - baciti maramicu odmah nakon korištenja i oprati ruke.
- Izbjegavati dodirivati oči, nos i usta neopranim rukama.
- Izbjegavati blizak kontakt sa osobama koje imaju povišenu temperaturu, kašlju i otežano dišu.
- Potrebno je držati distancu od najmanje jedan metar između vas i drugih ljudi, posebno onih koji kašlju, kišu i imaju povišenu temperaturu.

- Ukoliko imate povišenu temperaturu, kašljete i otežano dišete, potražite medicinsku pomoć, a prethodno telefonskim putem zdravstvenom radniku naglasite historiju putovanja.

Krizni štab FMZ aktivno prati situaciju koja se jako brzo mijenja, te će se u skladu sa aktuelnom situacijom mijenjati i mjere i preporuke.

Više informacija o novom koronavirusu, te druge preporuke za stanovništvo i zdravstvene radnike dostupni su na web stranicama Federalnog ministarstva zdravstva i Zavoda za javno zdravstvo FBiH.

Saopštenje od 03.02.2020.

Na području Federacije BiH nije registriran niti hospitaliziran nijedan pacijent sa sumnjom na bolest izazvanu novim koronavirusom.

Ovo ističemo iz razloga što su se u pojedinim medijima pojavile netačne informacije o navodnim sumnjivim slučajevima na bolest izazvanu ovim virusom u Tuzli i Mostaru.

Federalno ministarstvo zdravstva i Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH su do sada, a nastaviti će i u narednom periodu, transparentno izvještavali javnost o mjerama koje se poduzimaju na području Federacije BiH u cilju ranog otkrivanja eventualnog sumnjivog slučaja na pojavu novog koronavirusa i sprječavanja širenja bolesti izazvane ovim virusom.

U potpunosti razumijemo interes medija za ovu temu, te predstavnici navedenih institucija pokušavaju maksimalno i u okviru realnih mogućnosti da odgovore na ogroman broj medijskih zahtjeva, što nekada zbog obima posla nije moguće u kratkom roku.

Ističemo da će Federalno ministarstvo zdravstva o eventualnoj pojavi slučaja bolesti sa ozbiljnom sumnjom da je izazvana novim koronavirusom o tome obavijestiti javnost, te ovim putem pozivamo medije na odgovorno izvještavanje o temama koje se odnose na javno zdravlje građana Federacije BiH.

Saopštenje od 31.01.2020.

Generalni direktor Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) je sinoć ponovno sazvao sastanak Odbora za vanredne situacije kako bi sa Odborom utvrdio da li epidemija novog korona virusa predstavlja vanredni javnozdravstveni događaj od međunarodnog značaja. Generalni direktor je prihvatio savjet Odbora i proglasio ovu epidemiju vanrednim javnozdravstvenim događajem od međunarodnog značaja, te su date preporuke prema Kini, kao i zemljama svijeta.

Federalno ministarstvo zdravstva je slijedom te odluke po automatizmu i u skladu sa Zakonom formiralo Krizni štab Federalnog ministarstva zdravstva za daljnje praćenje situacije i poduzimanje mjera u cilju sprječavanja i ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane novim koronavirusom na teritoriji Federacije BiH, kao i koordiniranja aktivnosti između nadležnih institucija.

Navedeni Krizni štab preuzima poslove ranije formiranog Koordinacionog tijela ovog ministarstva, a u cilju povećanja stepena operabilnosti.

Sve ranije utvrđene mjere koje se intenzivno provode u saradnji sa kantonalnim ministarstvima zdravstva, Federalnim i kantonalnim zavodima za javno zdravstvo, zdravstvenim ustanovama, Državnom graničnom službom i Federalnom upravom za inspeksijske poslove i Ministarstvom civilnih poslova BiH, ostaju i dalje u primjeni.

Napominjemo da su sve mjere koje se provode fokusirane na rano otkrivanje eventualnog sumnjivog slučaja u cilju sprječavanja nastanka i širenja bolesti izazvane novim koronavirusom.

Evropski centar za sprječavanje i kontrolu bolesti (ECDC) i dalje procjenjuje da postoji „umjerena“ vjerovatnoća pojave uvezenih slučajeva u evropske zemlje, što se odnosi i na BiH.

Preporuke za putnike i generalne preporuke za stanovništvo dostupne su na web stranici Zavoda za javno zdravlje FBiH ([LINK](#)).

Tweet Like 40

